

Svež pogled na gospodarstvo za novo vlado

Slovensko gospodarstvo je po zaključku recesije z dvojnim dnom (2013) ponovno pričelo zniževati primanjkljaj napram bolj razvitim državam, k čemur so pripomogli tako finančna stabilnost javnih financ in sanacija bank kot padec cen surovin, nizke obrestne mere ter okrepitev povpraševanja po ključnih slovenskih izvoznih produktih pri naših kupcih. V letu 2017 smo ponovno dosegli takšno višino realne kupne moči kot v letu 2008, v zadnjih dveh letih pa že znižujemo tudi zaostanek za državami srednje Evrope, s katerimi se radi primerjamo. Ob tem smo si zadali smeile cilje, da gospodarstvo poveča produktivnost dela s 40 tisoč evrov v letu 2016 na 60.000, izvoz pa naj bi se povečal s 36 milijard evrov v letu 2017 na 50 milijard evrov. Ocenjujemo, da lahko razvojno partnerstvo treh generacij predstavlja podlago za doseg nacionalnega konsenza o ključnih ciljih države, prebivalcev in gospodarstva. Oblikovali smo štiri jasna področja ukrepov, ki lahko služijo temu, da Slovenija ohrani svojo poslovno konkurenčnost, sledi ciljem Vizije Slovenija 2050 ter približa svojo razvitost razvitejšim državam EU.

Priseljevanje strokovnjakov je priložnost

Aktualno najbolj pereč sklop je kadrovska vrzel. Zaradi neugodne demografske slike, ki je posledica majhnih generacij in ene najmlajših populacij upokojencev v EU, so pred nami leta krčenja trga dela - vsako leto naj bi bilo po oceni UMAR-ja za 8.000-12.000 manj delovno sposobnih prebivalcev, kar pomeni manj davkoplačevalcev. Na GZS smo s projektom 55+ zastavili vrsto ukrepov, kako povečati stopnjo delovne aktivnosti starejših z 41 odstotkov v letu 2016 na vsaj 50 odstotkov do leta 2025. Vendar zgolj spodbude k daljši delovni aktivnosti ne bodo dovolj, pač pa bomo morali sprejeti ukrepe aktivne migracijske politike, ki bodo privabljali v Slovenijo tako strokovnjake, ki jih potrebujemo, kot tudi tiste Slovence, ki so sedaj v tujini. Znotraj sektorja izobraževanja bi morali vnesti več spodbud praktičnemu izobraževanju na sekundarni in terciarni ravni. Podjetništvo, logika in programiranje so vsebine, ki prinašajo mladim in podjetjem več priložnosti za dvig produktivnosti dela.

Država mora postati podjetjem prijazen servis

Sklop poslovnega okolja obsega ukrepe na področju večje podpore internacionalizaciji, oblikovanje programa za zmanjševanje administrativnih ovir, podporo digitalizaciji tako v javnem kot zasebnem sektorju. Želeli bi si pridobiti vsaj pet mest na lestvici Digital Competitiveness Index. V infrastrukturo bi morali vlagati skladno s srednjeročnim planom, ki upošteva zlato investicijsko pravilo, kot ga poznajo v Avstriji. Tudi programi za povezovanje gospodarstva in znanosti bi morali biti usmerjeni v tržno usmerjeno delovanje.

Razvojna kapica kot spodbuda višjim plačam

Slovenski davčni sistem je precej odvisen od obdavčitve dela, še posebno pri prispevkih in davkih, ki jih plačajo tisti z nadpovprečnimi plačami. Posledično je to eden od elementov manjše mednarodne konkurenčnosti kot tudi omejitveni dejavnik za višje plače. Predlagamo znižanje progresije v dohodninski lestvici ter uvedbo razvojne kapice in poenotenje zavarovalnih osnov po načelu »vsako delo šteje«. Cilj bi moral biti znižanje učinkovite obremenitve stroškov dela zaposlenega na OECD povprečje. To z drugimi besedami pomeni tudi višje neto plače.

Staranje prebivalstva zahteva predvidljivo reformo

Strukturne reforme so tiste, ki kratkoročnih rezultatov ne dajejo, vendar odkrito naslavlajo izzive staranja prebivalstva in učinkovitosti dela v javnem sektorju. Evropska komisija nas poziva k predvidljivi reformi pokojninskega sistema, ki bo spodbudila daljšo delovno aktivnost kot tudi dvignila zasebno varčevanje za dodatno starostno pokojnino, za katero sedaj velja le omejena davčna spodbuda. Pri zdravstvu je treba optimizirati mrežo bolnišnic ter povečati dostop do storitev v zdravstvu. V celotnem javnem sektorju je treba opredeliti primerna merila, ki bodo služila večjemu variabilnemu nagrajevanju tistih, ki odlično opravljajo svojo delo. [gg](#)



Foto: Zare Modlic

Predlogi GZS za gospodarski program nove koalicije.

Bojan Ivanc, glavni ekonomist pri Analitiki GZS